

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദ്വാദശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദ്വാദശോദ്യായഃ ॥

ശ്രീബാദരായണിരുവാച
വൃഷധ്വജോ നിശമ്യേദം യോഷിദ്രൂപേണ ദാനവാൻ |
മോഹയിത്യാ സുരഗണാൻ ഹരിഃ സോമമപായയത് || 1 ||

വൃഷമാരുഹ്യ ഗിരിശഃ സർവഭൂതഗണൈർവൃതഃ |
സഹ ദേവ്യാ യയൗ ദ്രഷ്ടും യത്രാസ്തേ മധുസൂദനഃ || 2 ||

സഭാജിതോ ഭഗവതാ സാദരം സോമയാ ഭവഃ |
സൂപവിഷ്ട ഉവാചേദം പ്രതിപൂജ്യ സ്മയൻ ഹരിഃ || 3 ||

ശ്രീമഹാദേവ ഉവാച
ദേവദേവ ജഗദ്യാപിൻ ജഗദീശ ജഗൻമയ |
സർവേഷാമപി ഭാവാനാം ത്വമാത്മാ ഹേതുരീശ്വരഃ || 4 ||

ആദ്യന്താവസ്യ യൻമധ്യമിദമന്യദഹം ബഹിഃ |
യതോദ്വ്യയസ്യ നൈതാനി തത് സത്യം ബ്രഹ്മ ചിദ് ഭവാൻ || 5 ||

തവൈവ ചരണാംഭോജം ശ്രേയസ്സാമാ നിരാശിഷഃ |
വിസൃജ്യാഭയതഃ സംഗം മൂനയഃ സമുപാസതേ || 6 ||

ത്വം ബ്രഹ്മ പൂർണ്ണമമൃതം വിഗുണം വിശോക -
മാനന്മാത്രമവികാരമനന്യദന്യത് |

വിശ്വസ്യ ഹേതുരുദയസ്ഥിതിസംയമാനാ -

മാതേമശ്വരശ്ച തദപേക്ഷതയാനപേക്ഷഃ || 7 ||

ഏകസ്ത്വമേവ സദസദ് ദ്വയമദ്വയം ച

സ്വർണ്ണം കൃതാകൃതമിവേഹ ന വസ്തുഭേദഃ |

അജ്ഞാനതസ്ത്വയി ജ്ഞൈർവിഹിതോ വികൽപോ

യസ്താദ് ഗുണവ്യതികരോ നിരൂപാധികസ്യ || 8 ||

ത്വാം ബ്രഹ്മ കേചിദവയന്ത്യുത ധർമ്മമേകേ

ഏകേ പരം സദസതോഃ പുരുഷം പരേശം |

അന്ത്യേവയന്തി നവശക്തിയുതം പരം ത്വാം

കേചിൻമഹാപുരുഷമവ്യയമാത്മതന്ത്രം || 9 ||

നാഹം പരായുരുഷയോ ന മരീചിമുഖ്യാ

ജാനന്തി യദ്വിരചിതം ഖലു സത്ത്വസർഗാഃ |

യൻമായയാ മുഷിതചേതസ ഇൗശ ദൈത്യ -

മർത്യാദയഃ കിമുത ശശ്വദഭദ്രവൃത്താഃ || 10 ||

സ ത്വം സമീഹിതമദഃ സ്ഥിതിജ്ഞമനാശം

ഭൂതേഹിതം ച ജഗതോ ഭവബന്ധമോക്ഷൗ |

വായുർയഥാ വിശതി ഖം ച ചരാചരാഖ്യം

സർവം തദാത്മകതയാവഗമോവരുന്ത്സേ || 11 ||

അവതാരാ മയാ ദൃഷ്ടാ രമമാണസ്യ തേ ഗുണൈഃ |

സോഹം തദ് ദ്രഷ്ടുമിച്ഛാമി യത് തേ യോഷിദ്വപുർധൃതം || 12 ||

യേന സമ്മോഹിതാ ദൈത്യാഃ പായിതാശ്ചാമൃതം സുരാഃ |

തദ് ദിദൃക്ഷവ ആയാതാഃ പരം കൗതൂഹലം ഹി നഃ || 13 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവമഭ്യർത്ഥിതോ വിഷ്ണുർഭഗവാൻ ശുലപാണിനാ |
പ്രഹസ്യ ഭാവഗംഭീരം ഗിരിശം പ്രത്യഭാഷത || 14 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച

കൗതൂഹലായ ദൈത്യാനാം യോഷിഭ്യേഷോ മയാ കൃതഃ |
പശ്യതാ സുരകാർയാണി ഗതേ പീയൂഷഭാജനേ || 15 ||

തത് ത്വേഹം ദർശയിഷ്യാമി ദിദൃക്ഷോഃ സുരസത്തമ |
കാമിനാം ബഹു മന്തവ്യം സങ്കൽപപ്രഭവോദയം || 16 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി ബ്രുവാനോ ഭഗവാംസ്തത്രൈവാനന്തരധീയത |
സർവതശ്ചാരയംശ്ചക്ഷുർഭവ ആസ്തേ സഹോമയാ || 17 ||

തതോ ദദർശോപവനേ വരസ്ത്രിയം

വിചിത്രപുഷ്പാരുണപൽലവദ്രുമേ |
വിക്രീഡതീം കന്ദുകലീലയാ ലസദ്
ദുകുലപര്യസ്തനിതംബമേഖലാം || 18 ||

ആവർതനോദ്യർതനകമ്പിതസ്തന -

പ്രകൃഷ്ടഹാരോരുദരൈഃ പദേ പദേ |
പ്രഭഞ്ജമാനാമിവ മധ്യതശ്ചലത് -
പദപ്രവാലം നയതീം തതസ്തതഃ || 19 ||

ദിക്ഷു ഭ്രമത്കന്ദുകചാപലൈർഭൃശം

പ്രോദ്വിഗ്നതാരായതലോലലോചനാം |
സ്വകർണവിഭ്രാജിതകുണ്ഡലോൽലസത് -
കപോലനീലാലകമണ്ഡിതാനനാം || 20 ||

ശ്രമദ് ദുകുലം കബരീം ച വിചുതാം
 സന്നഹൃതീം വാമകരേണ വൽഗുനാ |
 വിനിഘ്നതീമന്യകരേണ കന്ദുകം
 വിമോഹയന്തീം ജഗദാത്മമായയാ || 21 ||

താം വീക്ഷ്യ ദേവ ഇതി കന്ദുകലീലയേഷദ്
 വ്രീഡാസ്സുടസ്തിതവിസൃഷ്ടകടാക്ഷമുഷഃ |
 സ്ത്രീപ്രേക്ഷണപ്രതിസമീക്ഷണവിഹ്വലാത്മാ
 നാത്മാനമന്തിക ഉമാം സ്വഗണാംശ്ച വേദ || 22 ||

തസ്യാഃ കരാഗ്രാത് സ തു കന്ദുകോ യദാ
 ഗതോ വിദൂരം തമനുവ്രജത്ത്രിയാഃ |
 വാസഃ സസൂത്രം ലഘു മാരുതോഹരദ്
 ഭവസ്യ ദേവസ്യ കിലാനുപശ്യതഃ || 23 ||

ഏവം താം രുചിരാപാംഗീം ദർശനീയാം മനോരമാം |
 ദൃഷ്ട്വാ തസ്യാം മനശ്ചക്രേ വിഷജ്ജന്ത്യാം ദവഃ കില || 24 ||

തയാപഹൃതവിജ്ഞാനസ്തക്യുതസ്മരവിഹ്വലഃ |
 ഭവാൻയാ അപി പശ്യന്ത്യാ ഗതഹ്രീസ്തത്പദം യയൗ || 25 ||

സാ തമായാന്തമാലോക്യ വിവസ്ത്രാ വ്രീഡിതാ ഭൃശം |
 നിലീയമാനാ വ്യക്ഷേഷു ഹസന്തീ നാൻവതിഷ്ഠത || 26 ||

താമൻവഗച്ഛദ് ഭഗവാൻ ദവഃ പ്രമുഷിതേന്ദ്രിയഃ |
 കാമസ്യ ച വശം നീതഃ കരേണുമിവ യുഗ്മപഃ || 27 ||

സോന്മുവ്രജ്യാതിവേഗേന ഗൃഹീത്യാനിച്ഛതീം സ്ത്രീയം |
 കേശബന്ധ ഉപാനീയ ബാഹുദ്യാം പരിഷ്വസ്യജേ || 28 ||

സോപഗുഡാ ഭഗവതാ കരിണാ കരിണീ യഥാ |
ഇതസ്തതഃ പ്രസർപന്തീ വിപ്രകീർണശിരോരുഹാ || 29 ||

ആത്മാനം മോചയിത്യാംഗ സുരർഷഭഭുജാന്തരാത് |
പ്രാദ്രവത്സാ പൃഥുശ്രോണീ മായാ ദേവവിനിർമിതാ || 30 ||

തസ്യാസൗ പദവീം രുദ്രോ വിഷ്ണോരദ്ഭുതകർമ്മണഃ |
പ്രത്യപദ്യത കാമേന വൈരിണേവ വിനിർജ്ജിതഃ || 31 ||

തസ്യാനുധാവതോ രേതശ്ചസ്തന്ദാമോഘരേതസഃ |
ശുഷ്കിണോ യുഗ്മപന്ധ്യേവ വാസിതാമനുധാവതഃ || 32 ||

യത്ര യത്രാപതൻമഹ്യാം രേതസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ |
താനി രൂപ്യസ്യ ഹേമശ്ച ക്ഷേത്രാൺയാസൻ മഹീപതേ || 33 ||

സരിത്സരഃസു ശൈലേഷു വനേഷുപവനേഷു ച |
യത്ര ക്വ ചാസന്നുഷയസ്തത്ര സന്നിഹിതോ ഹരഃ || 34 ||

സ്തന്നേ രേതസി സോപശൃദാത്മാനം ദേവമായയാ |
ജഡീകൃതം നൃപശ്രേഷ്ഠ സന്യവർത്തത കശ്ചലാത് || 35 ||

അമാവഗതമാഹാത്മ്യ ആത്മനോ ജഗദാത്മനഃ |
അപരിജ്ഞൈവീര്യസ്യ ന മേനേ തദു ഹാദ്ഭുതം || 36 ||

തമവിക്ലവമവ്രീഡമാലക്ഷ്യ മധുസൂദനഃ |
ഉവാച പരമപ്രീതോ ബിഭ്രത്ത്യാം പൗരുഷീം തനും || 37 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ദിഷ്ട്വാ ത്വം വിബുധശ്രേഷ്ഠ സ്വാം നിഷ്കാമാത്മനാ സ്ഥിതഃ |
യൻമേ സ്ത്രീരൂപയാ സ്വൈരം മോഹിതോപ്യംഗ മായയാ || 38 ||

കോ നു ഭ്യേതിതരേൻമായാം വിഷകൃതസ്ത്വദൃതേ പുമാൻ |
താംസ്താൻ വിസൃജ്ഞതീം ഭാവാനു ദുസ്തരാമകൃതാത്മഭിഃ || 39 ||

സേയം ഗുണമയീ മായാ ന ത്യാമഭിഭവിഷ്യതി |
മയാ സമേതാ കാലേന കാലരുപേണ ഭാഗശഃ || 40 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം ഭഗവതാ രാജൻ ശ്രീവത്സാങ്കേന സത്കൃതഃ |
ആമന്തര്യ തം പരിക്രമ്യ സഗൺഃ സ്വാലയം യയൗ || 41 ||

ആത്മാംശഭൂതാം താം മായാം ഭവാനീം ഭഗവാനു ഭവഃ |
ശംസതാമൃഷിമുഖ്യാനാം പ്രീത്യാച്ഛഷ്ടാമ ഭാരത || 42 ||

അപി വ്യപശ്യസ്ത്വമജസ്യ മായാം
പരസ്യ പുംസഃ പരഭേവതായാഃ |
അഹം കലാനാമൃഷഭോ വിമുഹ്യേ
യയാവശോന്യേ കിമുതാസ്വതന്ത്രാഃ || 43 ||

യം മാമപൃച്ഛസ്ത്വമുപേത്യ യോഗാത്
സമാസഹസ്രാന്ത ഉപാരതം വൈ |
സ ഏഷ സാക്ഷാത് പുരുഷഃ പുരാണോ
ന യത്ര കാലോ വിശതേ ന വേദഃ || 44 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി ത്യേദിഹിതസ്താത വിക്രമഃ ശാർംഗധൻവനഃ |
സിന്ധോർനിർമമനേ യേന ധൃതഃ പുഷ്പേ മഹാചലഃ || 45 ||

ഏതൻമുഹുഃ കീർതയതോന്നുശൃണുവതോ
ന രിഷ്യതേ ജാതു സമുദ്യമഃ ക്വചിത് |

യദുത്തമശ്ലോകഗുണാനുവർണനം

സമസ്തസംസാരപരിശ്രമാപഹം ||46||

അസദവിഷയമംഘ്രീം ഭാവഗമ്യം പ്രപന്നാ -

നമൃതമരവർയാനാശയത് സിന്ധുമഥ്യം |

കപടയുവതിവേഷോ മോഹയൻ യഃ സുരാരിൻ

തമഹമുപസ്യതാനാം കാമപൂരം നതോന്മൂി ||47||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ശങ്കരമോഹനം നാമ ദ്വാദശോധ്യായഃ ||